

Bistroumnice

december
2009

ŽE POZNAŠ BISTROUMNICE?

Seveda, kdo jih pa ne! Bistroumnice so zapletene in zavozlane naloge, ki smo jih pripravili posebej zate, da boš še dodatno bistril svoj um. Pridno jih rešuj in morda boš ravno ti odpotoval z nami na nepozaben izlet v Avstrijo, kjer bomo obiskali **park ptic ujed in opic vrste makaki**.

KAJ MORAŠ POLEG REŠEVANJA BISTROUMNIC ŠE NAREDITI?

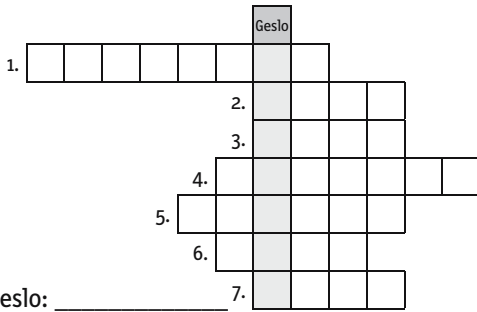
Da bi uradno postal bistroum, **se prijavi na kviz**. Če obiskuješ **4., 5. ali 6. razred**, poišči na šoli bistroumnega mentorja. Ta bo tebe in tvoje sošolce prijavil na kviz. Na spletni strani www.junior.si/prijavnica-bistroum najdeš elektronsko prijavnico, ki jo bo tvoj mentor izpolnil z vsemi potrebnimi podatki (ime, priimek, razred, naslov šole) in nam jo posredoval najpozneje do **9. februarja 2010**. **Najboljši bistroumni mentorji** bodo prav tako nagrajeni s pustolovsko dogodivščino v Avstriji.

KDAJ BODO TEKMOVANJA?

Šolsko tekmovanje bo potekalo **v začetku aprila**, najboljše bistroume pa čaka **8. maja 2010** še veliko finalno tekmovanje. Do takrat pa pridno »treniraj«
svoje možgane in se zabavaj ob reševanju nalog.

Rešitve
vaj najdeš
na www.junior.si
v rubriki Kviz National
Geographic Junior
Bistroum.

1. Reši križanko!

Geslo: _____

1. Trdo tkivo, ki sestavlja rogove, nohte, lase, se imenuje ____.
2. »Trmasta žival«, ki jo je jezdil tudi Don Kihotov oproda Sančo Pansa.
3. Žival iz rodu jelenov, ki jo najbolj poznate iz risanke Bambi.
4. Kako imenujemo živali s kopiti?
5. Kateri celini pogovorno rečemo tudi črna celina?
6. Udomačeni kopitar, ki se največkrat uporablja za ježo.
7. Edini domorodni votlorog, ki ga imenujemo tudi divja koza. V ljudski pravljici je čredo teh živali vodil Zlatorog.

2. Poveži besede s pravilno razlago.

FARAON	kamnita krsta
PIRAMIDA	veda o stari egiptovski zgodovini, kulturi in jeziku
EGIPTOLOGIJA	staroegipčanski kralj
ANUBIS	veliko kamnito poslopje, ki so ga v starem Egiptu uporabljali za grobnice. Najbolj znane so tiste v Gizi.
SARKOFAG	staroegipčanski bog mrtvih in mumificiranja

3. V mreži črk poišči devet prevoznih sredstev.

A	E	R	T	Z	O	U	T	L
A	V	Š	P	L	O	I	R	A
S	D	T	A	F	R	A	A	D
J	H	T	O	G	O	V	K	J
K	E	L	V	M	T	T	T	A
L	K	O	L	O	O	O	O	Č
N	B	V	A	C	M	B	R	Ž
M	E	R	K	T	Z	U	I	U
O	R	O	L	K	A	S	I	L

4. Smiselno dopolni besedilo. Pravilen izbor besed ti da pravilno geslo.

Tretjino Zemlje je pred 10.000 leti prekrivala debela plast ledu in snega. Ta doba se imenuje 1 _____ 8 _____. Danes ni več tako mrzlo, kot takrat. Na Zemljinem površju pa najdemo področja, ki so pokrita z ledom. Eno takšnih področij je južni pol ali 5 _____ 9 _____ drugo pa severni pol ali 6 _____ 10 _____. Po svetu najdemo tudi _____ 3 _____ 4 _____, to so ledene gmote, ki počasi drsijo po pobočju. Prav zanimive pa so _____ 2 _____. Te nastanejo, ko se od ledenika odlomi kos ledu in pade v morje. Da so lahko takšne plavajoče gmote sredi morja nevarne, priča množica nesreč. Ena najbolj znanih je trčenje ladje _____, po katerem so posneli tudi istoimenski film.

Geslo: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. Kdo se poklicno ne ukvarja z alpskim smučanjem?

- a) Tina Maze   b) Aleš Gorza   c) Mitja Dragšič
 č) Ana Drev   d) Maruša Ferk   e) Petra Majdič

6. Poišči vsiljivca in prečrtaj besedo, ki ne sodi med ostale!

- a) Barve slovenske zastave: bela, modra, rdeča, zelena
 b) Zimzelene rastline: oljka, lovor, macesen, bor
 c) Zemlja: tečaj, seminar, ekvator, poldnevnik
 č) Letalski prevoznik: Adria Airways, Quantas, Thai, Slovenski polet

7. Smiselno poveži!

Andre Agassi	računalništvo
dvojiški sistem	Bern
Slon in sadež	Beyoncé
Dublin	tenis

8. Je trditev pravilna? Obkroži pravilen odgovor.

- a) Novembra je v Ljubljani že dvajseto leto zapored potekal mednarodni filmski festival.   DA   NE
 b) Če potrebujemo pomoč gasilcev, pokličemo na številko 113.   DA   NE
 c) Osel je udomačena žival iz družine konjev.   DA   NE

9. Odgovori na vprašanje.

- a) Koliko zvezd se nahaja v evropski zastavi? _____
 b) Koliko ur ima en teden? _____

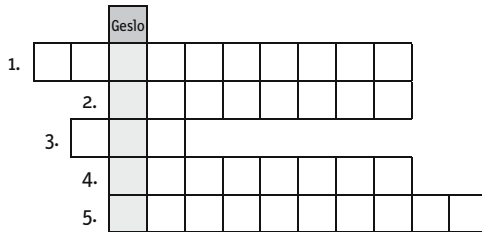
10. Premeči črke in smiselno dopolni stavek!

Pravljico *Moj dežnik* je lahko *balon* je napisala LEA CERUPI.

1. V mreži črk poišči devet predstavnikov reda kopitarjev.

J	E	L	E	N	Z	E
G	S	R	K	S	E	A
A	T	R	O	Z	B	C
M	I	L	N	U	R	V
S	O	P	J	A	A	O
N	O	S	O	R	O	G
S	V	I	N	J	A	Š

2. Reši križanko!

Geslo: _____

1. Staroegipčanska pisava.
2. Zidan, obzidan prostor ali stavba, kamor so v Egiptu in drugod pokopavali svoje umrle.
3. Najdaljša reka na Zemlji.
4. Grobnica v Egiptu v obliki pravilnega lika. Najbolj znane so tiste v Gizi.
5. Egipčanski faraon, ki je umrl star 18 let. Njegovo grobnico je odkril Howard Carter na začetku 20. stoletja.

3. Kdo je izumitelj? Pobrskaj po knjigah, spletnih straneh, NG Juniorju in poskusi povezati izum in izumitelja.

radio, žarnica	John Dunlop
telefon	Johannes Guttenberg
tiskarski stroj	John Newcomen
kolo s plaščem in zračnico	Alexander Graham Bell
parni stroj	Thomas Alva Edison

4. Obkroži pravilne trditve!

- a) Snežinke so vedno peterokotne oblike.
- b) Ledena doba traja še danes.
- c) Plaz je gmota snega, ki sunkoma zdrsne po pobočju.
- č) V Sloveniji ni ledenikov.
- d) Ledne gore, ki plavajo v slanem morju, lahko kljub temu vsebujejo sladko vodo.
- e) Na Zemlji se ledeniki vsako leto povečajo.
- f) Prebivališče iz snega v obliki kupole imenujemo iglu.
- g) Najdebelejši led pokriva Antarktiko.

5. Novembar je bil za Slovence zelo nogometno obarvan. Odpovori na vprašanja.

Kdo je selektor slovenske nogometne reprezentance?

_____

V kateri državi bo naslednje leto svetovno prvenstvo v nogometu? _____

Koliko igralcev ene ekipe je naenkrat na nogometnem igrišču?

_____

Kako imenujemo najstrožjo kazen v nogometu, ki se izvaja s prostim strelom na gol? _____

6. Poišči vsiljivca in prečrtaj besedo, ki ne sodi med ostale!

- a) Glasba: nota, skladatelj, dvoglasje, veleposlanik
- b) Argentina: Buenos Aires, Stockholm, T-bone steak, pampe
- c) Razhudniki: krompir, paradižnik, paprika, zelje
- č) 1 ura: 60 minut; 3600 sekund; 0,23 dneva; 0,00595238 tedna

7. Smiselno poveži!

London	Moravci
Zreče	Washington
brusnice	funt
Havaji	vitamin C

8. Je trditev pravilna? Obkroži pravilen odgovor.

- a) Sporočila iz možganov potujejo po živcih s hitrostjo 510 km/h. DA NE
- b) Država Slovenija je stara 20 let. DA NE
- c) Prisojnik je vrh v Julijskih Alpah in meri 2547 m. DA NE

9. Odpovori na vprašanje.

a) Koliko kilogramov znašajo 3 litri vode?

_____

b) Koliko let je minilo od začetka štetja našega (krščanskega) koledarja?

_____

10. Premeči črke in smiselno dopolni stavek!

Povest Bratovščina sinjega galeba je napisal NETO ŠESILRAK

_____.

1. Kako dobro poznaš nosoroge? Obkroži pravilne trditve!

- a) Nosorog ima na vsaki okončini tri prste.
- b) Pri azijskih vrstah ima nosorog dva roga, pri afriških pa je rog le eden.
- c) Nosorogi lahko živijo tudi več kot 40 let.
- č) Nosorogi ne presežejo mase ene tone.
- d) Konj in nosorog ne sodita v isti živalski red.
- e) Nosorog je vsejed.
- f) Mladič takoj po rojstvu hodi.
- g) Samec označi svoj teritorij s kupi iztrebkov, ki so lahko visoki tudi do enega metra.

2. Smiselno dopolni zgodbo. Pravičen izbor besed ti da pravilno geslo.

Egipt je dežela, ki leži ob najdaljši reki na svetu – reki _____⁵. V starem Egiptu, pred več kot tri tisoč leti, so ljudstvu vladali kralji, ki jih imenujemo _____³. Ko so kralji umrli, so iz trupel odstranili notranje organe, truplo pa zavili v več slojev platnenih povojev, namazanih s smolo. Tako so napravili _____⁸, ki so jih nato položili v posebne krste. Takšno krsto imenujemo _____¹ _____⁴ _____⁷. Kralja in plemstvo so pokopali skupaj z njihovimi osebnimi stvarmi in obeski: predmeti, ki so po verovanju imeli čarovno moč. Takšen predmet imenujemo _____². Za kralje so zgradili velike grobnice, imenovane _____⁹ _____⁶. Najbolj znane so tiste v Gizi.

Geslo: _____^{1 2 3 4 5 6 7 8 9 2}

3. Leto 2009 je tudi leto inovacij. Človek je izumil že mnogo zanimivih stvari, brez katerih si danes sploh ne predstavljamo življenja. Reši križanko!

Geslo: _____

Geslo: _____

- 1. Eden od virov svetlobe v naših stanovanjih. Vedno bolj je v uporabi varčna _____.
- 2. Preko tega izuma vsak dan gledamo in poslušamo risanke, glasbo, poročila, dokumentarne oddaje, filme ... Včasih so bili

črno-beli, danes so barvni. To je _____.

- 3. Posebna naprava, preko katere igramo igrice, raziskujemo po spletu, pošiljamo elektronsko pošto in počnemo še ogromno drugih stvari. To je _____.
- 4. Naprava, ki hladi in globoko zamrzne pokvarljiva živila.
- 5. Naprava, preko katere poslušamo glasbo. Lahko si izberemo zelene postaje. To je _____.
- 6. Prevozno sredstvo, ki ga ima skoraj vsaka družina. Z njim vozimo po cesti in za njegovo uporabo je potrebno imeti izpit B-kategorije.
- 7. Prevozno sredstvo, ki prevažajo ljudi in tovor po zraku.
- 8. Prevozno sredstvo, ki prevažajo ljudi in tovor po železnici.
- 9. Prevozno sredstvo, ki prevažajo ljudi in tovor po vodi.

4. Poveži besedo s pravilno razlago.

- LEDENIK ledeni kristali šesterokotnih oblik
- KRNICA velikanska gmota snega ali zemlje, ki se odtrga od celote in zdrsi po pobočju navzdol
- PLAZ doba v Zemljini zgodovini, ko je bila več kot tretjina površja pokrita z debelo ledeno plastjo
- SNEŽINKE iz snega nastala velika gmota ledu, ki počasi drsi navzdol
- LEDENA DOBA jama, kjer se na začetku ledenika nabira led

5. V mreži črk poišči imena slovenskih glasbenih skupin in pevk ali pevcev. Skupaj jih najdeš deset.

T	E	R	T	S	N	E	I	S	H	A
D	A	N	D	I	Z	U	I	Y	N	D
K	T	B	Ž	D	Š	P	O	O	I	R
O	Č	R	U	D	L	K	J	G	L	E
V	S	D	K	H	F	G	H	U	S	M
A	A	C	V	A	L	Y	A	R	E	E
Č	B	N	M	R	J	Č	Š	T	R	L
P	L	E	S	T	E	N	J	A	K	J
G	N	Z	H	A	K	B	I	V	O	R

6. Poišči vsiljivca in prečrtaj besedo, ki ne sodi med ostale!

- a) Narodni parki: Kruger, Triglavski narodni park, Mljet, Goričko
- b) Barve kolumbijske zastave: zelena, rumena, modra, rdeča
- c) Predsedniki Slovenije: Janez Drnovšek, Borut Pahor, Danilo Türk, Milan Kučan
- č) Veter: burin, maestral, fen, likalnik

7. Smiselno poveži!

- Miklavž levkociti
- Elan Predel
- trombociti Fischer
- Ljubelj sv. Nikolaj

8. Premeči črke in smiselno dopolni stavek!

Avtor mladinskega romana Genij v kratkih hlačah je KALOVŠ
GERLP _____.

9. Je trditev pravilna? Obkroži pravi odgovor.

a) Beli levi so pravi levi s pomanjkanjem pigmenta.

DA NE

b) Kostarika je južnoazijska država.

DA NE

c) Slovenci plačujemo z evrom že pet let.

DA NE

10. Odgovori na vprašanje.

a) Koliko ur sta dva dneva in pol?

b) Kdaj Slovenci praznujemo dan samostojnosti?

